

РЕШЕНИЕ

№ 241

гр. Велико Търново, 07.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ВТОРИ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ХРИСТИНА ДАСКАЛОВА

Членове: ЖАНЕТА Д. Г.А
ИСКРА ПЕНЧЕВА

при участието на секретаря ГАЛЯ М. РОМАНОВА
като разгледа докладваното от ИСКРА ПЕНЧЕВА Въззивно гражданско дело
№ 20234000500419 по описа за 2023 година

за да се произнесе взе предвид следното:

С Решение № 167/ 15.05.2023 г. по гр.д. № 509/ 2022 г. по описа на ОС – Русе съдът е осъдил „Дженерали Застраховане“ АД да заплати на М. С. М. в качеството му на наследник на неговата майка М. И.а М.а застрахователно обезщетение в размер на 16 000 лв. за претърпени от нея в резултат от ПТП на 10.08.2018 г. неимуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от 10.09.2021 г. до окончателното изплащане и е отхвърлил исковата претенция на М. за разликата над 16 000 лв. до пълния претендиран размер от 26 000 лв.

Подадена е въззивна жалба от „Дженерали Застраховане“ АД срещу решението в осъдителната му част. Счита решението за процесуално недопустимо по съображения, че ищецът не е активно легитимиран да предяви иск от името на майка си за претърпените от нея вреди, какъвто иск тя не е предявила приживе и съответно правото ѝ било погасено. Заема становище, като се позовава и на съдебна практика, че за надлежното упражняване на правото на иск е ирелевантно обстоятелството, че майката на ищеца е отправила застрахователна претенция до застрахователя за изплащане на застрахователно обезщетение. Моли решението да бъде обезсилено и производството по делото – прекратено. Ако съдът намери иска за допустим, то поддържа, че обжалваното решение е неправилно. Присъденото от съда обезщетение за неимуществени вреди било завишено и не отговаряло на принципа за справедливост

при съобразяване на реално претърпените от М.а вреди и съдебната практика по сходни казуси, а приетият обем на съпричиняване бил занижен с оглед реалния принос за настъпване на вредите. Погрешната преценка на съда за размера на съпричиняване се дължала на допуснато от съда процесуално нарушение при събиране на доказателствата, довело до непопълване на делото с относими доказателства. Излага, че съдът допуснал само един от поисканите трима свидетели, а след установяване, че същият е починал, не допуснал другите двама, в каквато насока било направено нарочно искане. Моли решението да бъде отменено и исковата претенция – отхвърлена. Претендира разноски.

М. С. М. е депозирал отговор на въззивната жалба с развити подробно съображения за нейната неоснователност. По оплакването за недопустимост на решението излага, че сочената от жалбоподателя съдебна практика е неактуална, а съдът е съобразил актуалната такава, съгласно която правото на обезщетение се наследява, когато приживе пострадалият е предявил пред застрахователя претенция за заплащане на обезщетение, какъвто е настоящият казус. По същество на спора счита постановеното решение в обжалваната му част за правилно и законосъобразно. Заема становище, че съдът не е допуснал процесуално нарушение при събиране на доказателствата, а застрахователят проявил тенденциозно незаинтересовано процесуално поведение, като не посочил трите имена и адреси за призоваване на исканите от него свидетели. Освен това недопускането на свидетелите не довело до накърняване процесуалните права на ответника, тъй като механизмът на ПТП бил изяснен с приетата без възражения от негова страна авто-техническа експертиза, вещото лице по която съобщило всички материали по приложеното АНД. Моли жалбата да бъде оставена без уважение.

В срока за отговор е постъпила и насрещна въззивна жалба от М. С. М. срещу решението в частта му, с която искът му е отхвърлен за разликата над 16 000 лв. до претендирания размер 26 000 лв. Счита, че макар съдът да е изследвал обстоятелствата, относими към определянето на размера на обезщетението, приетият от него размер не отговарял на принципа за справедливост, а бил занижен при съобразяване на получените от наследодателката му травматични увреждания, интензивността на търпените болки, настъпилите последващи усложнения и драстичното влошаване на качеството ѝ на живот. Прави оплаквания срещу извода на съда за наличие на съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалата, изразяващ се в отклонение от първоначалното ѝ движение по пешеходната пътека и насочване към спрения, впоследствие приведен в движение автомобил на деликвента. Подобни данни не се съдържали в събрания по делото доказателствен материал, а законът изисквал установяването по безспорен начин на конкретен принос на пострадалия за настъпване на увреждането. Следвало да се има предвид, че пострадалата е възрастен пешеходец, при което виновният водач е бил длъжен съгласно чл.116 ЗДвП да прояви още по-

голямо внимание и предпазливост. Моли решението в обжалваната му част да бъде отменено и съдът да уважи изцяло исковата претенция. Процесуалният представител на М. претендира адвокатско възнаграждение по реда на чл.38 ал.2 ЗАДв.

В изпълнение на задълженията си по чл.269 от ГПК въззивният съд извърши служебна проверка относно валидността на обжалваното решение и намира, че съдебният акт не страда от пороци, водещи до неговата нищожност – постановен е от законен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, изготвен е в писмена форма, подписан е и е разбираем. Не са налице и процесуални нарушения, обуславящи неговата недопустимост. Оплакванията на застрахователя в обратния смисъл са неоснователни. ОС – Русе подробно е отговорил на възражението му, че исковата претенция на М. е недопустима поради обстоятелството, че майка му не е предявила приживе иск за обезщетяване на причинените ѝ вреди и съответно правото ѝ било погасено. Настоящата инстанция изцяло споделя изложените от съда мотиви, основани на Решение № 60170/13.05.2022 г. по т.д. № 1435/2020 г. на ВКС, и на основание чл.272 ГПК препраща към тях. Извънсъдебното сезиране на застрахователя от пострадалия с претенция за застрахователно обезщетение, когато такова не бъде изплатено приживе на последния, дава право на неговия наследник да предяви пред съда иск за присъждането му. В този случай наследникът встъпва в правата на своя пострадал починал праводател, надлежно упражнил правото си пред застрахователя да търси обезщетение за неимуществени вреди от реализирано застрахователно събитие по вина на застрахован при него водач на МПС. В настоящия казус е безспорно, че пострадалата М. И.а М.а е отправила претенция пред „Дженерали Застраховане“ АД и по образуваната застрахователна преписка на 10.09.2021 г. е постановен отказ да ѝ бъде изплатено обезщетение, при което ищецът М. в качеството си на нейн законен наследник е активно процесуално легитимиран да предяви иска по чл.432 КЗ.

Съдът, като взе предвид събраните по делото доказателства, в рамки на въведените с жалбите оплаквания срещу първоинстанционния акт, намира следното:

Чрез събраните пред първоинстанционния съд доказателства – писмени документи, свидетелски показания и експертизи, както и събраните във въззивното производство гласни доказателства, по делото са установени като обективни факти от действителността релевантните за спора обстоятелства: Майката на ищеца М. И.а М.а на 82 г. като пешеходка е пострадала при ПТП на 10.08.2018 г. около 8.30 ч. в гр. Русе при пресичане на кръстовището на ул. „Св. Г.“ с ул. „Борисова“. Механизмът на ПТП е изяснен по делото от приетата съдебно-автотехническа експертиза и показанията на изслушания пред въззивния съд св. К. Г. – очевидец на ПТП. ВТАС изцяло кредитира показанията на този свидетел, защото липсват данни за негова заинтересованост, той излага много подробно и в хронология преките си наблюдения върху конкретната пътна обстановка и поведението на участниците в ПТП и не са ангажирани други

доказателства, опровергаващи твърдените от него факти, а напротив, изложеното от него кореспондира с обективните данни за местопроизшествието и заключението на вещото лице. Той посочва, че за да направиш ляв завои на процесното кръстовище в посока центъра на гр. Русе, какъвто е предприел водачът на автомобила пред него – делинквентът Т. М. И., следва да се огледаш наляво за идващи коли по перпендикулярната на ул. „Свети Г.“ ул. „Борисова“, но тъй като вляво имало мебелни магазини и всяка сутрин там имало паркирани коли и се разтоварвали мебели, шофьорът трябвало да настъпи пешеходната пътека на ул. „Свети Г.“, за да си осигури видимост. Именно това сторил И. и управляваният от него автомобил „Рено Клио“ бил спрял изцяло върху пешеходната пътека на ул. „Св. Г.“ в момента, в който свидетелят възприел пешеходката М.а да пресича ул. „Борисова“ по маркираната на нея пешеходна пътека. Свидетелят не я видял кога е тръгнала да пресича ул. „Свети Г.“, а я забелязал едва след като автомобилът пред него потеглил и тя била блъсната с предната му част. Вещото лице сочи, че на ул. „Св. Г.“ преди кръстовището с ул. „Борисова“ има знак Б1 „Пропусни движещите се по пътя с предимство!“ и стоп-линия на около 1 м преди наличната пешеходна пътека. Показанията на свидетеля, че пешеходката не е пресичала по тази пешеходна пътека, а пред автомобила на делинквента вътре в самото кръстовище, съответстват на констатациите на вещото лице относно мястото на осъществения удар и начина на пресичане от М.а, базирани на протокола за оглед на местопроизшествието и снимковия материал по ДП и отразени и в приложената към заключението му скица. При извършване на маневрата „завой наляво“ със скорост до 5 км/ч. автомобилът на И. ударил пешеходката, която пресичала ул. „Св. Г.“ косо отдясно наляво спрямо МПС, като ударът бил реализиран на разстояние от около 5 м – 6 м след пешеходната пътека. Видно от скицата, ударът е осъществен вътре в самото кръстовище. Съприкосновението между тях настъпило между предната част на автомобила и лявата част на долните крайници на пострадалата, която паднала на дясната си страна и получила наранявания. Вещото лице е посочило, че в материалите от огледа на местопроизшествието в ДП няма данни за обекти или предмети, които да са ограничавали видимостта на участниците в ПТП и те и двамата са имали възможност да се възприемат. С Решение по АНД № 319/2022 г. на РС – Русе водачът И. е признат за виновен в извършването на транспортно престъпление, при което нарушвайки е чл.20 ал.2 и чл.116 от ЗДвП. по непредпазливост е причинил на М.а средна телесна повреда, изразяваща се в многофрагментно счупване на дясната раменна кост и довела до трайно затруднение движенията на десен горен крайник за срок повече от 30 дни. Отговорността на водача е била предмет на застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ с ответното застрахователно дружество, валидна към датата на ПТП и спрямо това дружество пострадалата е отправила извънсъдебна претенция за изплащане на застрахователно обезщетение, по която е постановен отказ.

ВТАС напълно споделя формираните въз основа на така изяснената фактическа обстановка правни изводи на първоинстанционния съд за основателност на предявения иск с правно основание чл.432 ал.1 КЗ, поради което на основание чл.272 ГПК препраща към изложените от него мотиви. Доказани са всички изискуеми от закона предпоставки за ангажиране отговорността на застрахователя за обезщетяване на вредите, настъпили вследствие на конкретното ПТП: Влязлото в сила решение на наказателния съд по отношение на водача И., чиято отговорност е предмет на валидно застрахователно правоотношение по застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ с ответното застрахователно дружество, е задължителна за гражданския съд съгласно чл.300 ГПК и тя установява, че той виновен е извършил деяние, което е противоправно. Вследствие на това деяние са причинени вреди на майката на ищеца и при наличието на застрахователно събитие по см. на §1 т. 4 от ДР на КЗ застрахователят следва да заплати застрахователно обезщетение. Застрахователят не е упражнил правото си да обжалва решението във връзка с така формирания извод, при което страните са преустановили спора по този материалноправен въпрос. Спорът по делото пред въззивния съд е сведен само до справедливия размер на дължимото обезщетение за причинените на починалата наследодателка на ищеца вреди и за наличието на съпричиняване и размера на приноса на пострадалата.

За да определи справедливия размер на обезщетението, съобразно указанията, дадени с Постановление № 4/68 г. и с Постановление № 17/63 г. на Пленума на ВС и съдебната практика по сходни случаи, съдът в настоящия казус отчете следните фактори:

Към датата на ПТП пострадалата М.а е била възрастна жена на 82 г., което неминуемо рефлектира в негативен аспект върху способността на организма да се възстанови при получаване на травматични увреждания. Видно от заключението на приета по делото съдебна медицинска експертиза, вследствие на ПТП тя е получила многофрагментно счупване на дясна раменна кост, което ѝ е причинило трайно затрудняване движенията на десен горен крайник за срок повече от 30 дни, сътресение на мозъка без наличие на обективна неврологична симптоматика – без травматично увреждане на мозъка и кръвотечение от носа. Лечението на фрактурата е проведено чрез имобилизация на крайника с фиксатор за ръка, като възстановителният период се сочи от вещото лице на около 5-6 месеца, но с оглед вида на счупването и проведеното лечение, а също така и напредналата възраст на пострадалата, тя е имала болки и ограничения в движенията и след този срок и до смъртта ѝ не е настъпило възстановяване, което се потвърждава от показанията на разпитаните свидетели – нейни близки, грижили се за нея и съответно излагащи свои непосредствени наблюдения. Тя е търпяла интензивни болки след травмата и по време на раздвижване на крайника. Мозъчното сътресение, характеризиращо се с функционални нарушения

на мозъчната дейност, е наложило да спазва щадящ режим без физическо натоварване и излагане на остри температурни разлики, както и провеждането на медикаментозно лечение включително с обезболяващи предвид оплаквания от главоболие, продължили повече от месец и половина. Експертът е установил, че при М.а са били налице хронични болестни промени на централната нервна система, сърдечносъдовата система и ендокринната система още преди травмата, поради което не можело да се определи как и дали полученото при ПТП мозъчно сътресение е повлияло на това предходно състояние за настъпилите в последващите периоди усложнения, а именно мултиинфарктна съдова деменция, лакунарна енцефалопатия, координационни и паметови нарушения, двигателни затруднения, хипобулия. Според него от представената документация за последващия инцидента здравен статус на пострадалата не може да се приеме наличието на пряка причинно-следствена връзка между причинените при ПТП увреждания и възникналите впоследствие усложнения в болестните състояния на пострадалата, но при всички случаи травмата от ПТП се явява неблагоприятен фактор за съществуващите хронични заболявания. Доказано е със събраните гласни доказателства и представените медицински документи, че след инцидента предхождащите го болестни състояния, т.е. общото здравословно състояние на М.а се е влошило, и това безспорно е довело и до сериозно влошаване на качеството ѝ на живот. Преди инцидента тя била активен човек за възрастта си, грижила се за домакинството с помощта на сина си, който живеел при нея, готвела, пазарувала. Половин година след това не е можела да се придвижва и самообслужва и се е наложило по принуда да спазва постелен режим, да използва инвалидна количка, тоалетен стол, антидекубитален дюшек и други помощни средства. През цялото време се е нуждала от чужда помощ за ежедневни житейски дейности и за придвижване. За определяне размер на обезщетението следва да бъде взета предвид и икономическата конюнктура в страната към датата на ПТП, критерии за която са лимитите на застрахователно покритие по чл.492 КЗ, минималната работна заплата в страната за 2018 г. – 510 лв. и средната работна заплата по данни на НСИ – около 1170 лв. Към настоящия момент е налице значително нарастване на стандарта на живот, но за определяне на обезщетението са релевантни икономическите условия към времето на осъществяване на деликта. Съобразявайки всички тези обстоятелства, според настоящия съд справедливото обезщетение правилно е определено от първоинстанционния съд на 20 000 лв. и оплакванията и на двете страни, че размерът му е завишен, респ. занижен, са изцяло неоснователни. Исковата претенция над този размер е неоснователна.

Окончателният размер на дължимото обезщетение е обусловен от основателността на възражението на жалбоподателя за съпричиняване на вредоносния резултат от ищцата чрез поведението ѝ като пешеходец. Съдебната практика е категорична, че изводът за наличие на съпричиняване по смисъла на чл.51 ал.2 ЗЗД не

може да почива на предположения, а намаляването на дължимото обезщетение за вреди от деликт на соченото основание изисква доказвани по безспорен начин конкретни действия или бездействия на пострадалия, с които той обективно е способствал за настъпването на вредоносния резултат, като е създал условия или е улеснил неблагоприятните последици. Съпричиняването подлежи на доказване от ответника, който с позоваване на него цели намаляване на отговорността си към увреденото лице. Действително първоинстанционният съд не е имал основание да уважи възражението на застрахователя за наличие на принос на пострадалата, в каквато насока са оплакванията на жалбоподателя М., защото пред него не са били събрани никакви доказателства, установяващи този факт. Свидетелски показания, събрани в досъдебното производство, не са годни доказателствени средства и не могат да бъдат ценени от гражданския съд. Делото пред ОС – Русе обаче е останало непопълнено с доказателства поради процесуално нарушение на съда, изразяващо се в недопускане на относими към спора, своевременно и надлежно поискани от застрахователя доказателства, но такива, както бе посочено по-горе, са събрани пред настоящата инстанция. С оглед показанията на св. К. Г. ВТАС намира за доказано по несъмнен начин, че пострадалата е релевирала поведение, в причинно-следствена връзка с което са настъпили търпените от нея вреди. М.а е пресичала неправилно, в нарушение на чл.113, ал.1, т.1 ЗДвП, кръстовището, формирано от пресичането на ул. „Св. Г.“ и ул. „Борисова“. Съгласно цитираната разпоредба при пресичане на платното за движение пешеходците са длъжни да преминават по пешеходните пътеки, като преди да навлязат на платното за движение, са длъжни да се съобразят с приближаващите се пътни превозни средства. В случая тя нито е преминала по пешеходна пътека, нито се е съобразила с конкретната пътна обстановка. Тя е предприела пресичане вътре в самото кръстовище, което ясно се вижда на приложената скица към заключението, предвид отразеното мястото на сблъсъка. При това не може да се приеме, че причината да не премине по пешеходната пътека на ул. „Св. Г.“ се дължи на обстоятелството, че същата е била заета изцяло от управлявания от делинквентна автомобил, защото е изяснено, че М.а не е пресичала платното движейки се успоредно на тази пешеходна пътека, а движението ѝ е било косо към автомобила, т.е. тя е предприела пресичането от точка на ул. Борисова, а не от точка на ул. „Св. Г.“, поставяща начало на мислена успоредна линия спрямо пешеходната пътека. Поради това, че не се е движила по пешеходна пътека, не може да бъде споделена тезата на ищеца в писмената му защита, че в конкретния казус следва да се приложи разпоредбата на чл.119 ал.5 ЗДвП, съгласно която при ПТП с пешеходец на обозначена пътна маркировка „пешеходна пътека“, когато водачът е превишил разрешената максимална скорост за движение или е нарушил друго правило от ЗДвП, имащо отношение към произшествието, пешеходецът не се счита за съпричинител за настъпване на ПТП. Според вещото лице и свидетеля – очевидец както делинквентът,

така М.а са имали добра видимост и възможност да се възприемат. Водачът е имал обективна възможност докато изчаква в кръстовището да вижда и наблюдава всички участници в движението, намиращи се в зоната на кръстовището, в това число и пострадалата, както и да възприеме начина ѝ на придвижване и създадената за него опасност вследствие на поведението ѝ, да я изчака да премине и след това да извърши предприетата маневра. От своя страна пешеходката, дори и пресичайки неправилно, също е могла да изчака автомобила да завърши маневрата. Относно процента на съпричиняване съдът счита, че той следва да бъде определен на 20 %, защото пешеходците са много по-уязвими участници в движението, при това пострадалата е много възрастна жена, а чл.116 ЗДвП изисква водачите да бъдат особено внимателни и предпазливи към възрастните хора. Определеното обезщетение от 20 000 лв. следва да се редуцира с 20% и дължимият окончателен размер възлиза на 16 000 лв. Като е присъдил обезщетение в този размер ОС – Русе е постановил правилно и законосъобразно решение, което следва да бъде потвърдено.

По разноските: При този изход на спора във въззивното производство на страните не се дължат разноски за защита по собствените им въззивни жалби. На процесуалния представител на М. следва да се присъди адвокатско възнаграждение по реда на чл.38 ал.2 ЗАДВ. за защита срещу въззивната жалба на „Дженерали Застраховане“ АД. При обжалван интерес 16 000 лв. дължимото възнаграждение съгласно чл.7 ал.2 т.3 от Наредбата възлиза на 1 840 лв. или 2 208 лв. с ДДС и тази сума следва да бъде присъдена на адв. Я. Д. от САК.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 167/ 15.05.2023 г. по гр.д. № 509/ 2022 г. по описа на ОС – Русе. „

ОСЪЖДА „Дженерали застраховане“ АД, ЕИК 030269049, със седалище гр.София, бул. Княз Александър Дондуков № 68, да заплати на основание чл.38 ал.2 от ЗАДВ. на адв. Я. Д. Д. от АК – София за процесуално представителство на М. С. М. по в.гр.д. № 419/ 2023 г. по описа на ВТАС адвокатско възнаграждение в размер на **2 208 /две хиляди двеста и осем/ лв.**

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок, считано от връчване на препис от него на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____